

**Votaziun dal pievel
dals 26 da settember 2004
Explicaziuns dal cussegl federal**

- 1 e 2 Dretg da burgais per
persunas estras da la segunda
e terza generaziun**
- 3 Iniziativa dal pievel
«servetschs da posta per tuts»**
- 4 Cumpensaziun dal gudogn
per persunas che
prestan servetsch ed en cas
d'ina maternitad**

Davart quai vegn votà

Naturalisaziun facilitada da personas estras giuvinas da la segunda generaziun

**Emprim
project**

Il cussegl federal ed il parlament han concludì d'introducir ina naturalisaziun facilitada per giuvenils da la segunda generaziun e da simplifitgar la procedura per la naturalisaziun ordinaria. Quai basegna ina midada da la constituziun federala.

explicaziuns davart il project da votaziun paginas 4–11
text da votaziun pagina 12

Acquist dal dretg da burgais per la terza generaziun

**Segund
project**

Il cussegl federal ed il parlament han concludì ch'ìls uffants da personas estras ch'èn naschids en Svizra en terza generaziun duain survegnir il dretg da burgais svizzer, sche lur geniturs na fan betg ina decleraziun cuntraria. Quai basegna ina midada da la constituziun federala.

explicaziuns davart il project da votaziun paginas 4–11
text da votaziun pagina 13

Iniziativa dal pievel «servetschs da posta per tuts»

**Terz
project**

L'iniziativa dal pievel «servetschs da posta per tuts» pretenda che la confederaziun garanteschia in provediment da basa da servetschs da posta ed ina rait cumpletta d'uffizis da posta. La confederaziun duai gidar, sche las entradas da la posta na bastan betg per la finanziaziun. Il cussegl federal ed il parlament refuseschan questa iniziativa, perquai che las pretensiuns principalas èn ademplidas e perquai che novas subvenziuns impedissan las stentas actualas da sanar las finanzas.

explicaziuns davart il project da votaziun paginas 14–21
text da votaziun pagina 18

Cumpensaziun dal gudogn per persunas che prestan servetsch ed en cas d'ina maternitad

Il cussegl federal ed il parlament vulan augmentar la cumpensaziun dal gudogn per persunas che prestan servetsch ed introducì ina cumpensaziun da salari per dunnas cun activitad da gudogn en cas d'ina maternitad. Cunter questa revisiun è vegnì profità dal referendum.

explicaziuns davart il project da votaziun
text da votaziun

paginas 22–27
paginas 28–39

Emprim project

Natiralisaziun facilitada da personas estras giuvnas da la segunda generaziun

La dumonda da votaziun è:

Vulais Vus acceptar il conclus federal dals 3 d'october 2003 davart la **natiralisaziun ordinaria sco er davart la natiralisaziun facilitada da personas estras giuvnas da la segunda generaziun?**

Il cussegl federal ed il parlament recumondan d'acceptar questa revisiun da la constituziun.

Il cussegl naziunal ha approvà il project cun 140 cunter 41 vuschs, il cussegl dals chantuns cun 40 cunter 0 vuschs.

Segund project

Acquist dal dretg da burgais per la terza generaziun tar la naschientscha

La dumonda da votaziun è:

Vulais Vus acceptar il conclus federal dals 3 d'october 2003 davart l'**acquist dal dretg da burgais tras personas estras da la terza generaziun?**

Il cussegl federal ed il parlament recumondan d'acceptar questa revisiun da la constituziun.

Il cussegl naziunal ha approvà il project cun 149 cunter 40 vuschs, il cussegl dals chantuns cun 38 cunter 0 vuschs.

Il pli impurtant en furma concisa

Tgi che vul sa laschar nativalisar oz en Svizra, sto ir ina lunga via tras las instanzas e – tut tenor il lieu da domicil – pajar bler. Talas cundiziuns grittenteschan cunzunt giuvenils ch'èn naschids u creschids si qua.

Pertge
ina revisiun?

Tras duas novas disposiziuns en la constituziun duain questas mancanzas vegnir eliminadas. Ils giuvenils da la segunda sco er da la terza generaziun survegnan tras quai meglras schanzas per sa participar a la vita sociala e politica da la Svizra – cun tut ils dretgs e tut las obligaziuns.

Midada
da la constituziun

L'**emprim project** concerna giuvenils esters da l'uschenumada segunda generaziun, dals quals ils geniturs èn immigrads en Svizra. Els pon dumandar la nativalisaziun facilitada, sch'els èn ids almain tschintg onns a scola en Svizra e sch'els possedan ina permissiun da dimora u da domicil. Plinavant ston els avair abità almain dus onns en la vischnanca da nativalisaziun, esser integrads en Svizra, discurren ina lingua naziunala e respectar l'urden giuridic. Passa la mesadad dals chantuns enconuschan gia facilitaziuns ed han fatg bunas experientschas cun quellas.

Emprim project:
Facilitaziun
per giuvenils
da la segunda
generaziun

En il **segund project** vai per la terza generaziun, pia per quellas persunas estras, da las qualas lur tattas e tats eran immigrads en Svizra. Ellas èn colliadas anc pli stretgamain cun noss pajais che lur geniturs e duain survegnir il dretg da burgais tar la naschienscha en Svizra. Almain in genitur sto dentant esser creschì si en Svizra.

Segund project:
Dretg da burgais
per la terza
generaziun

Ina minoritad dal cussegl naziunal è stada da l'avis ch'ina procedura simplifitgada per giuvenils na saja betg necessaria e che l'acquist dal dretg da burgais per la terza generaziun tar la naschienscha gaja memia lunsch.

Vuschs criticas
en il parlament

Il cussegl federal ed il parlament sustegnan las midadas ch'èn ina contribuziun impurtanta a l'integraziun da persunas estras giuvenas ch'èn creschidas si qua, e che portan dapli giusta e main birocrazia.

Posiziun
dal cussegl federal
e dal parlament

Ils projects da votaziun en detagl

**Tar la votaziun davart quests dus projects sa tracti suletta-
main da fixar ils princips da la natiralisaziun e dal dretg da
burgais en la constituziun. Las votantas ed ils votants duain
dentant savair gia uss tge premissas che ston esser adempli-
das in di per la natiralisaziun e per survegnir il dretg da
burgais tras la naschientscha. Il parlament ha perquai er gia
fixà las disposiziuns da la lescha*. Quellas entran dentant pir
en vigur, cur che las midadas da la constituziun èn accepta-
das e sch'i na vegn betg profità dal referendum.**

Il princip en la
constituziun,
ils detagls
en la lescha

Emprim project

Tras la nova disposiziun en la constituziun survegn la confede-
raziun la cumpetenzza da fixar princips per la natiralisaziun da
persunas estras giuvnas ch'èn creschidas si en Svizra e che
han frequentà qua almain tschintg onns dal temp da scola
obligatori. Tras quai duain quels giuvenils da la segunda
generaziun, dals quals ils geniturs èn immigrads en Svizra,
survegnir en tut la Svizra las medemas schanzas e cundiziuns
per lur natiralisaziun. La cumpetenzza per las singulas natirali-
saziuns resta dentant tar ils chantuns.

Las medemas
schanzas
en tut la Svizra

La midada planisada da la lescha prevesa che quellas persu-
nas pon dumandar ina natiralisaziun facilitada che:

Premissas per la
natiralisaziun

- èn tranter 14 e 24 onns veglias;
- possedan ina permissiun da dimora u da domicil;
- han frequentà la scola obligatoria durant almain tschintg onns en Svizra;
- han abità almain dus onns en la vischnanca da natiralisaziun;
- enconuschan nossas cundiziuns da viver ed ina lingua naziunala;
- respectan l'urden giuridic svizzer;
- na periclitescan betg la segirezza interna ed externa da la Svizra.

Las taxas cuvran sin il pli ils custs.

* adressa d'internet: www.imes.admin.ch

Passa la mesadad dals chantuns han gia introduci ina natiralisaziun facilitada per giuvenils da la segunda generaziun. Questas regulaziuns èn sa cumprovadas, n'èn dentant betg unitaras en quai che pertutga las premissas, la procedura ed ils custs. Quai chaschuna inegalitads. Perquai duain vegnir fixadas cundiziuns unitaras per la natiralisaziun.

Las facilitaziuns chantunalas èn sa cumprovadas, n'èn dentant betg unitaras

facilitaziuns
 Ils suandants 14 chantuns enconuschan gia oz facilitaziuns per giuvenils:
AR, BS, BE, FR, GE, GL, GR, JU, NE, SO, TI, VD, ZH, ZG

naginas facilitaziuns
 Ils suandants 12 chantuns n'enconuschan fin uss anc naginas facilitaziuns per giuvenils:
AG, AI, BL, LU, NW, OW, SG, SH, SZ, TG, UR, VS

Il project cumpiglia plinavant in segund element che ha chattà ina gronda acceptanza: ina simplificaziun da la **natiralisaziun ordinaria**. Questa procedura percurran sco fin uss per personas creschidas da la segunda generaziun da passa 24 onns sco er personas immigradas da l'emprima generaziun. Per ellas è necessaria er vinavant la procedura dubla da natiralisaziun dal chantun e da la vischnanca. Igl ha dentant pauc senn che er la confederaziun stoppia conceder ina permissiun al cumenzament da la procedura. I basta sch'ella po dar u refusar sia approvaziun a la fin. En quest connex examinescha la confederaziun en spezial che la persuna petenta resguardia noss urden giuridic e na pericliteschia betg la segirezza interna ed externa da la Svizra.

Natiralisaziun ordinaria:
 l'approvaziun da la confederaziun remplazza la permissiun

Segund project

Tras la segunda midada da la constituziun duai la confederaziun survegnir la cumpetenzza da reglar l'acquist dal dretg da burgais svizzer per persunas estras da la terza generaziun tar lur naschientscha. Per quests uffants, dals quals las tattas ed ils tats eran immigrads en Svizra, è la Svizra la patria, perquai duain els nascher sco Svizras e Svizzers e betg stuair percurren ina procedura cumplitgada.

Dretg da burgais tar la naschientscha en Svizra

Tenor la lescha prevista survegnan ils uffants da la terza generaziun il dretg da burgais svizzer tar lur naschientscha, sche:

Premissas per l'acquist dal dretg da burgais

- in genitur (savens èn quai er domadus geniturs) appartegna a la segunda generaziun, quai vul dir sch'el ha frequentà almain tschintg onns dal temp da scola obligatori en Svizra;
- il genitur posseda – il mument da la naschientscha da l'uffant – ina permissiun da dimora u da domicil dapi almain tschintg onns.

Suenter la naschientscha da lur uffant pon ils geniturs declerar ch'els renunzian a l'acquist dal dretg da burgais svizzer per lur uffant. En quest cas po l'uffant, uschespert ch'el daventa maioren e premiss ch'el vivia en Svizra, revocar la decleraziun da renunzia da ses geniturs.

Renunzia dals geniturs e revocaziun tras l'uffant

Requirentas e requirents d'asil na possedan betg ina permissiun da dimora u da domicil. Lur uffants na pon perquai betg acquistar il dretg da burgais svizzer tar la naschientscha en Svizra.

La regulaziun na vala betg per uffants da requirentas e requirents d'asil

Blers stadis europeics enconuschan regulaziuns sumegliantas. Auters stadis sco per exempel ils Stadis unids van bler pli lunsch: Tut ils uffants che naschan en il pajais survegnan il dretg da burgais dal pajais («ius soli», dretg da la terra). La regulaziun svizra vala dentant mo, sche almain in dals geniturs da l'uffant è creschì si en Svizra.

Cumparegliaziun cun l'exteriur

Tge din las oppenentas ed ils opponents?

Durant la debatta parlamentara è ina minoritad dal cussegl naziunal stada da l'avis che la regulaziun actuala concernent la segunda generaziun bastia. Ils giuvenils profiteschian gia oz dal fatg ch'i vegnia dumbrà dublamain ils onns da domicil tranter il 10avel e 20avel onn da vegliadetgna. Igl è vegnì reproschà ch'ins veglia – sut la cuverta da la revisiun – zuppentar la quota da persunas estras per la statistica. La noziun da la «segunda generaziun» vegnia relativada, cunquai ch'ins stuess en sasez crair che la segunda generaziun saja naschida e creschida si en Svizra.

Plinavant è vegnì argumentà ch'i giaja memia lunsch da conceder il dretg da burgais svizzer a la terza generaziun tar la naschientscha. Las persunas pertutgadas duessian pudair decider sezzas pli tard, sch'ellas veglian inoltrar ina dumonda da natiralisaziun. Natiralisaziuns automaticas tar la naschientscha stoppian da princip vegnir refusadas.

Ilis arguments dal cussegl federal

Tras la natiralisaziun facilitada per giuvenils da la segunda generaziun e tras l'acquist dal dretg da burgais per la terza generaziun tar la naschienscha vegn promovida l'integraziun da giuvenils esters. Igl è gist ed er en l'interess da la Svizra, sche giuvenils ch'èn creschids si qua pon far part da nossa cuminanza, e quai a cundiziuns convegnentas cun tut ils dretgs e cun tut las obligaziuns. Il cussegl federal apprescha ils projects cunzunt per ils suandants motivs:

Natiralisaziun facilitada da personas estras giuvnas da la segunda generaziun

Ina natiralisaziun facilitada è necessaria. Sin plaun economic, social e cultural po noss pajais mo gudagnar cun integrar questas personas. L'integraziun gida a trair a niz meglier las abilitads da questas personas giuvnas. La natiralisaziun facilitada ha in senn er perquai che quels giuvenils – cun dretg da burgais svizzer u senza – appartegnan en moda durabla a nossa populaziun.

En l'interess da la Svizra

La natiralisaziun è in pas impurtant vers l'integraziun, il qual motivescha ils giuvenils anc dapli. Lur perspectivas professunalas vegnan meglieradas e la prontadad da surpigliar responsabladad sociala e politica crescha.

L'integraziun ha in effect positiv

Il cussegl federal vul las medemas schanzas per ils giuvenils che vulan acquistar il dretg da burgais. Las premissas duain esser las medemas en tut la Svizra. Uschia repretenda il cussegl federal la pratica usitada da quels quattordesch chantuns ch'enconuschan gia proceduras facilitadas per giuvenils e che han fatg bunas experientschas cun quai.

Ina dumonda da l'egualitad giuridica

Anc adina na vegn il dretg da burgais svizzer betg regalà senza distincziun. Ses acquist è collià en tut il pajais cun cundiziuns strictas. Ed anc adina vegn examinà minuziusamain tar mintga cas, sche las premissas èn ademplidas.

Il dretg da burgais na vegn betg regalà

Las differenzas tar ils termins da spetga ch'existan oz n'èn betg cunvegnentas. Per survegnir il dretg da burgais svizzer ston ils giuvenils ademplir ils termins da domicil da la confederaziun, dal chantun da domicil e da la vischnanca da domicil. I capita – per exempel suenter ina midada da domicil – che giuvenils ston spetgar fin a diesch onns, fin ch'els pon puspè inoltrar ina dumonda da natiralisaziun. Questa situaziun è insupportabla.

Divergenzas
nuncunvegnentas
tar ils termins
da domicil per
la natiralisaziun

Acquist dal dretg da burgais per la terza generaziun tar la naschienscha

Quai che vala per las personas giuvnas estras da la segunda generaziun è il cas anc pli fitg per talas da la terza generaziun: Ellas èn colliadas anc pli stretgamain cun la Svizra che lur geniturs. La Svizra è lur patria. Perquai duain ellas pudair acquistar il dretg da burgais tar lur naschienscha en Svizra, premiss che lur geniturs sajan d'accord.

Il dretg
da burgais svizzer
per personas,
per las qualas
la Svizra è patria

Da pitschen ensi duain ellas avoir il sentiment d'esser ina part da la populaziun indigena e crescher si cun la tschertezza d'appartegnair a quella. Igl è en l'interess da la Svizra da recepir quests uffants da l'emprim davent sco burgaisas e burgais – sco commembras e commembers cumplains dal stadi.

Il dretg
da burgais promova
l'integrasiun

Sch'il dretg da burgais vegn surdà tar la naschienscha, pon vegnir impedidas proceduras da natiralisaziun nunnecessarias e nungiuustifitgadas, e quai cun in gudogn dubel: Per las personas pertutgadas croda ina procedura stentusa che ha pauc senn, ed il stadi spargna custs.

Gudogn dubel

Per tut quests motivs recumondan il cussegl federal ed il parlament d'acceptar ils dus projects.

Text da votaziun

Conclus federal davart la natiralisaziun ordinaria sco er davart la natiralisaziun simplifitgada da persunas estras giuvnas da la segunda generaziun dals 3 d'october 2003

*L'assemblea federala da la confederaziun svizra,
sunter avair gi' invista da la missiva dal cussegl federal dals 21 da november 2001¹,
concluda:*

I

La constituziun federala² vegn midada sco suonda:

Art. 38 al. 2 e 2bis

² Ella [la confederaziun] fixescha ils princips per la natiralisaziun da persunas estras tras ils chantuns.

^{2bis} Ella simplifitgescha la natiralisaziun da persunas estras giuvnas ch'èn creschidas si en Svizra tras ils chantuns.

II

Quest conclus è suttemess a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

¹ BBl 2002 1911

² CS 101

Text da votaziun

Conclus federal davart l'acquist dal dretg da burgais tras persunas estras da la terza generaziun

dals 3 d'october 2003

*L'assemblea federala da la confederaziun svizra,
suenter avair gi' invista da la missiva dal cussegl federal dals 21 da november 2001¹,
concluda:*

I

La costituziun federala² vegn midada sco suonda:

Art. 38 al. 1

¹ La confederaziun regla l'acquist dals dretgs da burgais tras derivanza, maridaglia ed adopziun sco er tras naschientscha en Svizra, sche almain in genitur è creschi si qua. Ella regla ultra da quai la perdita dal dretg da burgais svizzer e la renaturalisaziun.

II

Quest conclus è suttamess a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

¹ BBI 2002 1911
² CS 101

Iniziativa dal pievel «servetschs da posta per tuts»

La dumonda da votaziun è:

Vulais Vus acceptar l'iniziativa dal pievel
«servetschs da posta per tuts»?

**Il cussegl federal ed il parlament recumondan da refusar
l'iniziativa dal pievel.**

Il cussegl naziunal ha refusà l'iniziativa dal pievel
cun 105 cunter 84 vuschs, il cussegl dals chantuns
cun 31 cunter 12 vuschs.

Il pli impurtant en furma concisa

In bun provediment da basa cun servetschs da posta bunmar-
tgads per l'entira Svizra è decisiv per la qualidad da viver e
per l'economia. Purtadra da quest «service public» è la posta.
Ella sto transportar a moda speditiva brevs e pachets per tut
la Svizra enturn sco er pussibilitar pajaments.

La posta è
impurtanta per
persunas privatas
e per l'economia

Per che la posta possia ademplir independentamain questa
incumbensa, sto ella s'adattar a las cundiziuns da basa mida-
das. Novas tecnologias sco e-mail e SMS stgatschan la spedi-
ziun da brevs, pajaments vegnan fatgs pli e pli savens en
moda electronica. Ultra da quai sto la posta far frunt a la
dira concorrenza. Perquai vegn la rait dals uffizis da posta
drizzada meglier tenor il cumportament da la clientella.
Uffizis da posta vegnan transfurmads en agenturas, spustads
en megliers lieus u en cas singuls er serrads.

Sfida per la posta

En vista a quests fatgs han gruppas da sindicat e da la pro-
tecciun da consumentas e consumers lantschè l'iniziativa
«servetschs da posta per tuts» Ellas vulan che la costituziun
garanteschia in provediment da basa da servetschs da posta
ed ina rait cumpleta d'uffizis da posta. Tar decisiuns areguard
uffizis da posta ston vegnir integradas las vischnancas. Ultra
da quai sto la confederaziun pagar cumpensaziuns, sche las
entradas da la posta che derivan dal monopol e las taxas da
concessiun na tanschan betg.

Tge vul l'iniziativa?

Il cussegl federal ed il parlament refusan l'iniziativa. Ils gia-
vischs principals èn per gronda part ademplids, perquai che
l'obligaziun dal provediment da basa cun servetschs da posta
bunmartgads en tut il pajais e da manar ina rait cumpleta
d'uffizis da posta è vegnida reglada da curt detagliadamain.
Er l'integraziun da las vischnancas tar decisiuns en connex
cun uffizis da posta è garantida. Quai che n'è betg ademplì è
unicamain la pretensiun da cumpensaziuns. Talas subven-
ziuns refusa il cussegl federal ed il parlament en la situaziun
mumentana, pervia che las finanzas èn stgarsas.

Posiziun
dal cussegl federal
e dal parlament

Il project da votaziun en detagl

Dapi il cumenzament da l'onn 2004 è la revisiun da la lescha da posta e la revisiun totala da l'ordinaziun da posta en vigur. Cun quest relasch han il parlament ed il cussegl federal ademplì trais dals giavischs da l'iniziativa. Percunter refusan els per il mument da subvenziunar il provediment da basa.

La suandanta cumparaziun mussa las concordanzas e las differenzas tranter l'iniziativa ed il dretg vertent.

	pretensiuns da l'iniziativa	dretg vertent
garanzia dal provediment da basa	<p>constituziun federala art. 92 al. 3:</p> <p>La confederaziun garantescha in provediment da basa da servetschs da posta che correspunda als basegns ed a las aspectativas da la populaziun e da l'economia. ...</p>	<p>constituziun federala art. 92 al. 2:</p> <p>La confederaziun procura per in provediment sufficient ed ad in pretsch raschunaivel da servetschs da posta e telecommunicaziun en tut las parts dal pajais. Las tariffas vegnan fixadas tenor princips unitars.</p>
rait cumpletta d'uffizis da posta	<p>constituziun federala art. 92 al. 3:</p> <p>... A quest intent serva ina rait cumpletta d'uffizis da posta. ...</p>	<p>lescha da posta art. 2 al. 3:</p> <p>La posta maina per tut il pajais ina rait cumpletta d'uffizis da posta e garantescha che tut las gruppas da la populaziun survegnian las prestaziuns da servetsch dal servetsch universal* en tut las regiuns.</p> <p><i>*tut las prestaziuns da servetsch che la posta sto porscher</i></p>
integraziun da las vischnancas tar decisiuns areguard la rait dals uffizis da posta	<p>constituziun federala art. 92 al. 3:</p> <p>... La confederaziun procura che las vischnancas vegnian cumpigliadas en las decisiuns che concernan la rait dals uffizis da posta.</p>	<p>ordinaziun da la posta art. 7:</p> <p>Avant che serrar u spustar in uffiz da posta consultescha la posta las autoritads da la vischnanca correspudenta. Ella tschertga ina soluziun en eclegientscha.</p> <p>Il departament (DATEC) convochescha ina cumissiun independenta, a la quala i vegn suttamess il dossier da decisiun cun las posiziuns da las autoritads tenor l'alea 1, per cas ch'i na vegn betg ad ina soluziun en eclegientscha; la cumissiun giuditgescha l'access da la regiun pertutgada al servetsch universal e dat ina recumandaziun. La direzziun da la post decida definitivamain.</p>

	pretensiuns da l'iniziativa	dretg vertent
finanziaziun dal provediment da basa/basa per conceder contribuziuns	<p>constituziun federala art. 92 al. 4:</p> <p>Ils custs per il provediment da basa da servetschs da posta che na vegnan cuvrids ni tras las entradas dals servetschs reservads* ni tras las taxas da concessiun, vegnan purtads da la confederaziun.</p> <p><i>*v.d. spezialmain brevs adressadas en Svizra e brevs fin 1 kg che vegnan da l'exteriur</i></p>	<p>Il provediment da basa vegn finanzià</p> <ul style="list-style-type: none"> • tras il retgav da tut ils servetschs purschids da la posta, • tras optimaziuns dals custs, che ston dentant esser socialmain cumpatiblas, • tras il retgav da novs secturs da fatschenta • tras taxas sin servetschs da posta privats concessiunads, per cas che la posta na po betg covrir ses custs, malgrà ch'ella vegn manada en moda economica. <p>Sche questas pussaivladads na vessan insacura betg da tanscher, vegn il cussegl federal a sutmetter al parlament in project per conceder subvenziuns.</p>

20 minutas fin tar la proxima filiala da posta

Cun la revisiun da la lescha da posta entrada en vigur il cumenzament da l'onn 2004 ha la posta survegni per l'emprima giada prescripziuns impegnativas per ina rait cumpletta d'uffizis da posta. En l'ordinaziun da posta ha il cussegl federal concretisà questas directivas. Tenor quellas sto la posta mantegnair pro regiun almain in uffizi da posta cun las prestaziuns da servetsch dal provediment da basa. Quel sto esser «en ina distanza cunvegnetta» per la clientella. Sco cunvegnetta vala per il cussegl federal per regla ina distanza ch'ins po cuntanscher en 20 minutas cun ils meds da transport publics. Uschia vegni a dar en Svizra er en avegnir en media circa mintga 2,5 kilometers in uffizi da posta. Cun ina tala rait d'uffizis da posta possedain nus anc adina ina da las raits las pli spessas en l'Europa.

Text da votaziun

Conclus federal davart l'iniziativa dal pievel «servetschs da posta per tuts» dals 19 da mars 2004

L'assemblea federala da la confederaziun svizra,

sa basond sin l'artitgel 139 alinea 3¹ da la constituziun federala²,
suenter l'examinaziun da l'iniziativa dal pievel inoltrada ils 26 d'avrigl 2002³
«servetschs da posta per tuts»,
suenter avair gi' invista da la missiva dal cussegl federal dals 9 d'avrigl 2003⁴,
concluda:

Art. 1

¹ L'iniziativa dal pievel dals 26 d'avrigl 2002 «servetschs da posta per tuts» è valaivla e vegn suttamessa a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

² Ella sa cloma:

La constituziun federala vegn midada sco suonda:

Art. 92 al. 3 e 4

³ La confederaziun garantescha in provediment da basa da servetschs da posta che correspunda als basegns ed a las aspectativas da la populaziun e da l'economia. A quest intent serva ina rait cumpletta d'uffizis da posta. La confederaziun procura che las vischnancas vegnian cumpigliadas en las decisiuns che concernan la rait dals uffizis da posta.

⁴ Ils custs per il provediment da basa da servetschs da posta che na vegnan cuvrids ni tras las entradas dals servetschs reservads ni tras las taxas da concessiun vegnan purtads da la confederaziun.

Art. 2

L'assemblea federala recumonda al pievel ed als chantuns da refuser l'iniziativa.

¹ CULF 2003 1949

² CS 101

³ BBl 2002 4267

⁴ BBl 2003 3325

Argumentes dal comité d'iniziativa

« Il postin, l'auto da posta, l'uffizi da posta e la chascha da brevs melna represchantan la posta. La posta è mintgadi en contact cun las abitantas ed ils abitants da noss pajais, e quai da Pedrinat (TI) a Barga (SH), da Chancy (GE) a Müstair (GR). Cun Voss gea resta noss «gigant mellen» la pitga per la solidaritad da la Svizra.

La posta è il puls da noss'economia. Las millis d'interpresas pitschnas e mesau-nas (IPM) creeschon dus terz da las plazzas da lavur en il pajais. Sch'ils uffizis da posta vegnan serrads, van las IPM pertutgadas en malura. In'economia che flurescha dovra in service public perfetg – posta, VFF, vias, forza electrica, aua ... Ina rait spessa d'uffizis da posta promova fitg l'economia.

Cun Voss gea a l'iniziativa «servetschs da posta per tuts» vegn impedida la mort dals uffizis da posta. Quai è da beneventar, pertge che la Svizra dovra sia posta. Ella è ina part da nossa patria e la pitga principala dal service public. E natiralmain che er la populaziun rurala e quella da las vischnancas da muntogna, da las aglomeraziuns sco er la populaziun dals quartiers a l'ur da las citads ha il dretg da servetschs da posta che funcziuneschan.

Sch'ils uffizis da posta svaneschan èn las interpresas ed ils mastergnants pertutgads fermamain. Ed oravant tut er ils conumans che n'èn betg uschè movibels, sco glied pli veglia u persunas impedidas ed er mammas e babs d'uffants pitschens.

Fintant che la posta resta sco ch'ella è, na dovri nagina finanziaziun. Cun in gea a l'iniziativa creain nus ina reassicuranza per cas ch'il parlament daventa malprecaut.

L'iniziativa «servetschs da posta per tuts» garantescha sin champ costituzional ina rait spessa d'uffizis da posta, quai che plascha a la glied ed a l'economia en tut la Svizra. Uschia vegn mantegnida la vita en ils vitgs ed en ils quartiers. E las emploiadas ed ils emploiads da la posta sa legran da l'avegnir per lur piazza da lavur en il servetsch da lur clientella.

Mo in GEA plain speranza ans garantescha ina rait cumpletta d'uffizis da posta cun servetschs da posta essenzials per tuts! »

Comité «servetschs da posta per tuts», Berna

Ilis arguments dal cussegl federal

Il giavisch principal da l'iniziativa, da garantir a tuts ina rait completa da servetschs da posta, è ademplì. La lescha da posta revedida e la nova ordinaziun da posta garanteschon er en avegnir in provediment da basa da servetschs da posta en tut il pajais. Subvenziuns federalas n'èn percenter actualmain betg necessarias. Il cussegl federal refusa l'iniziativa cunzunt per ils suandants motivs:

Prestaziuns fidadas e bunmartgadas dal servetsch da posta èn impurtantas per la populaziun e per l'economia. La posta presta ses servetschs da buna qualitat per tut las gruppas da la populaziun e quai anc en moda bunmartgada, en cumparaziun internaziunala. Il cussegl federal vul mantegnair quest servetsch public sco er la posta sco interpresa productiva. Ilis buns resultats da la retschertga independenta areguard la cuntentientscha da la clientella mussan che la posta è sin la dretga via.

La posta
è sin la dretga via

L'ambient economic da la posta è sa midà fermamain. In cumportament different da la clientella, innovaziuns tecnologicas sco er la concorrenza pli dira en Svizra ed a l'exteriur sforzan la posta d'adattar sia infrastruttura a las novas circumstanzas. Tar quai tutgan restructuraziuns, spustaments ed en cas singuls er serradas d'uffizis da posta che la clientella na dovra betg pli avunda. Talas mesiras èn inevitablas per la posta, sch'ella vul er en avegnir purtar, sco interpresa sana, bunas prestaziuns da servetsch per tut il pajais. Las prestaziuns da servetsch da la posta ston dentant anc adina pudair vegnir cuntanschidas en la vischinanza.

La raziunalisaziun
è inevitabla

La posta na po tar sia restructuraziun betg far tge che para e plascha ad ella. La lescha da posta revedida e la nova ordinaziun da posta fan cleras prescripziuns areguard ina rait completa dals uffizis da posta e la qualitat dal provediment da basa. La nova autoritad independenta da regulaziun da la posta controlla che las prescripziuns vegnian resguardadas.

La mira principala
da l'iniziativa
è cuntanschida

Ultra da quai pon las vischnancas ussa telefonar a la cumissiun «uffizis da posta», sch'ellas n'èn betg d'accord cun ina decisiun da la posta en connex cun serrar u spustar lur uffizi da posta. Uschia ha il comité d'iniziativa cuntanschì sia mira principala.

Percunter n'èn las novas subvenziuns che l'iniziativa pretenda betg inditgadas, e quai per ils suandants motivs:

Naginas
subvenziuns novas
sin reserva

- La pretensiun stat en cuntradicziun cun las stentas per sanar las finanzas federalas. Novas subvenziuns federalas augmentassan il squitsch da spargnar en auters secturs sco p.ex. tar la furmaziun, tar ils fatgs socials u tar il traffic public.
- La posta ha preschentà ils davos onns bunas bilantschas. Ella po financiar il provediment da basa cun agens meds.
- L'ulteriura schluccada dal monopol da la posta, planisada per l'onn 2006 (limitaziun a brevs che na paisan betg dapli che 100 gr), vegn mo en dumonda, sche la finanziaziun dal provediment da basa è garantida er en l'avegnir.
- Sche la posta n'è betg pli capavla da financiar il provediment da basa cun agens meds malgrà mesiras da raziunalisaziun, po la confederaziun introducir taxas da concessiun. Sch'er quellas na tanschan, vegn il cussegl federal a suttametter al parlament in project per subvenziunar il provediment da basa.
- Per il cussegl federal èsi cler: ils servetschs da posta duain vegnir finanziads da la clientella e betg tras taglias.

Per tut quests motivs recumondan il cussegl federal ed il parlament da refusar l'iniziativa «servetschs da posta per tuts».

Midada da la lescha davart l'urden da cumpensaziun dal gudogn (per persunas che prestan servetsch ed en cas d'ina maternidad)

La dumonda da votaziun è:

Vulais Vus acceptar la midada dals 3 d'october 2003 da la lescha davart l'urden da cumpensaziun dal gudogn **(per persunas che prestan servetsch ed en cas da maternidad)?**

Il cussegl federal ed il parlament recumondan d'acceptar la revisiun da la lescha.

Il cussegl naziunal ha acceptà il project da votaziun cun 146 cunter 41 vuschs, il cussegl dals chantuns cun 31 cunter 6 vuschs.

Il pli important en furma concisa

La protecziun actuala da la maternitad per dunnas cun activitad da gudogn è manglusa e chaschuna tractaments ineguals. Dunnas che han in'activitad da gudogn pir dapi paucs onns u che han midà la patruna u il patrun da lavur èn protegidas en moda insufficienta. Ultra da quai vegnan dischavantiadas las branschas che occupan bleras dunnas giuvnas.

Regulaziun manglusa

La refurma proponida eliminescha questas mancanzas. Mammass cun activitad da gudogn survegnan da nov in dretg d'ina cumpensaziun da salari unificada e limitada temporalmain. Quella vegn reglada en il rom da l'urden da cumpensaziun dal gudogn (UC) existent, uschia ch'i na sto betg vegnir stgaffida ina nova instituziun sociala.

La revisiun eliminescha las mancanzas

Dunnas cun activitad da gudogn han – suenter la naschientscha d'in uffant – il dretg dad 80 pertschient dal salari per maximalmain 14 emnas – maximalmain però 172 francs per di. La cumpensaziun dal gudogn en l'armada, en il servetsch civil u en la protecziun civila vegn er fixada ad 80 pertschient. La schurnada per recrutas e recruts vegn augmentada da 43 a 54 francs.

Cumpensaziun dal gudogn gista per mammass e persunas che prestan servetsch

Durant ils emprims dus fin trais onns vegnan ils custs cuvrids da las reservas dal UC. Alura ston las contribuziuns da la lavuranta resp. dal lavurant e da la patruna resp. dal patrun vegnir augmentadas per mintgamai 0,1 puncts procentuals.

La finanziaziun è garantida

La PPS ha profità dal referendum cunter la revisiun. Ella è da l'avis che la soluziun vertenta en il dretg d'obligaziuns saja sufficiente. Il project cuntrafetschia a la voluntad dal pievel ed engrevgeschia l'economia en moda nunnecessaria. L'incumbensa costituziunala saja gia ademplida.

Pertge il referendum?

Il cussegl federal ed il parlament approveschan il project, perquai ch'el elimineschia en moda effizienta largias ed inegalitads nuncunvegnetas e perquai ch'el distgargia tut en tut l'economia. El resguarda il svilup social, perquai che adina dapli dunnas mantegnian lur activitad da gudogn suenter la naschientscha d'in uffant.

Posiziun dal cussegl federal e dal parlament

Il project da votaziun en detagl

L'urden da cumpensaziun dal gudogn (UC) restituescha actualmain mo a las personas che prestan servetsch militar, servetsch da protecziun civila u servetsch civil ina part da lur perdita da gudogn. Finanzià vegn el però da tut quels che pajan contribuziuns a la AVS/AI (la tariffa da contribuziun importa actualmain 0,3 pertschient). Perquai èsi giustifitgà che er dunnas cun in'activitad da gudogn vegnian indemnisadas per lur perdita da salari en cas d'ina maternitad.

Il dretg d'indemnisaziun en cas d'ina maternitad han tant dunnas cun activitad da gudogn dependenta sco er independenta. Durant la gravidanza ston ellas avair gi in'activitad da gudogn da tschintg mais. Durant 14 emnas survegnan ellas 80 pertschient da la media da las entradas da gudogn avant la naschientscha, maximalmain dentant 172 francs per di. Sch'ina mamma turna pli baud a la lavur (er en cas d'ina lavur a temp parzial), na survegn ella naginas schurnadas pli.

L'indemnisaziun per personas che prestan servetsch en l'armada, en la protecziun civila ed en il servetsch civil vegn augmentada da 65 ad 80 pertschient da l'entrada da gudogn. Suandond il svilup economic vegn l'indemnisaziun da recrutatas e recruits augmentada da 43 a 54 francs per di. Ultra da quai vegnan las prestaziuns dal UC adattadas a las reformas da l'armada e da la protecziun da la populaziun.

La revisiun chaschuna expensas supplementaras dal UC da 575 milliuns francs per onn (483 milliuns francs per l'indemnisaziun en cas d'ina maternitad, 92 milliuns francs per indemnisaziuns da servetsch). Durant dus fin trais onns suent l'entrada en vigur da la revisiun pon quests custs vegnir finanziads cun las reservas dal UC. Alura ston vegnir augmentadas las contribuziuns da salari e da las patronas resp. dals patruns al UC per totalmain 0,2 puncts procentuals. Igl è previs da far quest augment en dus pass. El importa pia per mintga pass mintgamai 0,05 puncts procentuals per las lavurantas resp. per ils lavurants e per las patronas resp. per ils patruns. Ils custs per l'indemnisaziun en cas d'ina maternitad vegnan relativads fermamain, sch'ins tira en consideraziun che las patronas resp. ch'ils patruns impundan gia oz 353 milliuns francs per financiar congedis da maternitad pajads.

80% cumpensaziun dal gudogn en cas d'ina maternitad per maximalmain 14 emnas

Indemnisaziun meglierada per personas che prestan servetsch

Finanziaziun tras las reservas dal UC, alura tras in augment moderà da la tariffa da contribuziun

Ils arguments dal comité da referendum

« NA ad in'assicuranza statala da maternitad

La voluntad dal pievel vegn spretschada

L'assicuranza da maternitad è gia vegnida refusada trais giadas dal pievel, l'ultima giada ils 13 da zercladur 1999 cleramain cun 61 pertschient vuschs negativas. Gia ils 20 da zercladur 2001 è puspè vegnida inoltrada ina intervenziun per introducir in'assicuranza da maternitad. Questa moda d'agir è in spretsch da la voluntad dal pievel ed in sfurzim!

L'incumbensa costituziunala è ademplita

L'intent da l'artigel da la costituziun ch'è vegnì approvà dal pievel l'onn 1945 era da cuvrir ils custs – sco ospitalisaziun u medi – che vegnan chaschunads directamain d'ina maternitad. En il fratemp surpiglian las cassas da malsaus quests custs. L'incumbensa costituziunala è pia ademplita.

Na a taglias e taxas pli autas

La cassa da la lescha davart la cumpensaziun dal gudogn disponiva fin da l'onn 2003 da reservas da var 2,3 milliardas francs. Cun introducir l'assicuranza da maternitad duain er vegnir dauzadas las schurnadas per persunas che prestan servetsch militar da 65 ad 80 pertschient. Uschia vegnan chaschunads custs annuals da 575 milliuns francs, da quels èn 483 milliuns francs sulettamain per l'assicuranza da maternitad. La reserva ch'è oz avant maun vegn ad esser consumada spert.

Gia dus fin trais onns suenter l'entrada en vigur da la lescha davart l'assicuranza da maternitad stuessan las tariffas da l'urden da cumpensaziun dal gudogn per patronas resp. patrons e lavurantas resp. lavurants mintgamai vegnir dauzadas per in promil. Er augments da la taglia sin la plivalur na pon betg vegnir exclus en l'avegnir. Questa chargia supplementara sto vegnir evitada. Las taxas obligatorias importan gia ussa 60 pertschient dal product naziunal brut e las taxas socialas èn s'augmentadas dapi l'onn 1990 per passa 30 pertschient.

Chargia finanziaria nunnecessaria per l'economia

L'assicuranza da maternitad planisada engrevgiass supplementarmain l'economia, oravant tut las interpresas pitschnas e mesaunas, areguard las finanzas. Nus n'ans pudain simplamain betg prestar in ulteriur schlargiament social. Las patronas resp. ils patrons vegnan ad avoir pli e pli pauc interess d'engaschar dunnas giuvnas, perquai ch'ellas resp. els na san u na vulan betg sa prestar in'absenza da 14 emnas. La soluziun actuala tenor il dretg d'obligaziuns dad otg emnas basta e dat a mintga manaschi ed a mintga branscha il spazi per porscher in'atgna soluziun individuala. »

Ilis arguments dal cussegl federal

Las dunnas cun activitad da gudogn duain survegnir ina protecziun equilibrada e limitada cunter la perdita da salari en cas d'ina maternitad. La revisiun garantescha quai e serra uschia las largias existentas. Il medem mument vegnan meglieras las indemnizaziuns per persunas che prestan servetsch ed adattadas a la refurma da l'armada XXI.

Il cussegl federal approvescha il project cunzunt per ils suandants motifs:

Il stadi ordinescha oz a mammas in scumond da lavurar dad otg emnas suenter la naschientscha, garantescha però en il cas minimal mo ch'il salari vegnia pajà vinavant durant trais emnas. Cun la revisiun da l'urden da cumpensaziun dal gudogn (UC) vegn serrada questa largia nuncunvegnetta. Mintga dunna cun activitad da gudogn survegn il dretg d'in congedi da maternitad pajà. Quai correspunda a la realitad sociala actuala, perquai che la gronda part da las dunnas mantegna sia activitad da gudogn suenter la naschientscha d'in uffant.

Protecziun
cunvegnetta
per mammas
cun activitad
da gudogn

Oz dependa la lunghezza d'in congedi da maternitad pajà per gronda part da la branscha respectiva e da la durada d'occupaziun. Ina midada da la patruna resp. dal patrun po avair consequenzas negativas per ina dunna. Cun la revisiun crodan questa malgistadad e quest impediment da mobilitad.

Soluziun pli gista

La part principala dals custs per congedis da maternitad portan oz las branschas che engaschan bleras dunnas. Cun la revisiun vegnan repartids ils custs en moda equilibrada. Quasi tut ils manaschis, spezialmain las interpresas pitschnas e mesaunas, pon far quint cun in levgiament, perquai ch'ellas ston pajar sezzas mo anc ina pitschna part dals custs da salari en cas d'ina maternitad.

Repartiziun
equilibrada
dals custs

Il comité da referendum fa valair che l'indemnisaziun en cas d'ina maternitad planisada saja ina grevezza finanziaria supplementara per l'economia. Quai na constat però betg, perquai che las patronas resp. ils patruns pon far quint cun in levgiament annual da passa 100 milliuns francs, e quai perfin suenter l'augment modest da las tariffas da contribuziun.

Distgargiar
finzialmain
las patronas
resp. ils patruns

La revisiun porta indemnisaziuns pli autas per personas che prestan servetsch en l'armada, en la protecziun civila ed en il servetsch civil. Er quai distgargia il preventiv da salari da numerusas patronas resp. da numerus patruns, spezialmain sch'ellas resp. els occupan umens giuvens.

Indemnisaziun
da servetsch
pli auta

La revisiun terminescha la discussiun davart in'assicuranza da maternitad che ha durà onns a la lunga ed ademplescha l'incumbensa costituziunala. La soluziun tschernida è effizienta e finzialmain purtabla. Ella resguarda anteriuras decisiuns dal pievel, perquai ch'ì na vegn stgaffida nagina nova instituziun sociala.

Nagina nova
instituziun sociala

Il congedi da maternitad pajà vegn finanzià en il rom dal UC existent. Questa cumplettaziun è er gista, perquai che las dunnas prestan dapi vegl ennà contribuziuns al UC.

Er dunnas pajan
per il UC

Sche la soluziun proponida na reussiss betg, introducissan numerus chantuns in'atgna assicuranza da maternitad. La consequenza fissan lavurs administrativas supplementaras e custs supplementars considerabels. Quai sa lascha evitar cun la revisiun dal UC.

Ina soluziun
unifitgada è meglra

Per tut quests motifs recumondan il cussegl federal ed il parlament d'acceptar la revisiun.

Text da votaziun

Lescha federala

davart l'urden da cumpensaziun dal gudogn per personas che prestan servetsch en l'armada, servetsch civil e servetsch en la protecziun civila

(Lescha davart l'urden da cumpensaziun dal gudogn, LCG)

Midada dals 3 d'october 2003

L'assemblea federala da la confederaziun svizra,

suenter avair gi' invista dal rapport da la cumissiun per segirezza sociala e sanadad dal cussegl naziunal dals 3 d'october 2002¹,
da la posiziun dal cussegl federal dals 6 da november 2002²
e da la missiva dal cussegl federal dals 26 da favrer 2003³,

concluda:

I

La lescha davart l'urden da cumpensaziun dal gudogn dals 25 da settember 1952⁴ vegn midada sco suonda:

Titel

Lescha federala davart l'urden da cumpensaziun dal gudogn per personas che prestan servetsch ed en cas d'ina maternitad

(Lescha davart l'urden da cumpensaziun dal gudogn, LCG)

Ingress

exequind ils artitgels 59 alinea 4⁵, 61 alinea 4⁶, 116 alineas 3 e 4, 122⁷ e 123⁸ da la constituziun federala⁹,

...

¹ BBl 2002 7522

² BBl 2003 1112

³ BBl 2003 2923

⁴ CS 834.1

⁵ Questa disposiziun correspunda a l'artitgel 34ter alinea 1 litera d da la constituziun federala dals 29 da matg 1874 (CRL 1 3)

⁶ Questa disposiziun correspunda a l'artitgel 22bis alinea 6 da la constituziun federala dals 29 da matg 1874 (CRL 1 3)

⁷ Questa disposiziun correspunda a l'artitgel 64 da la constituziun federala dals 29 da matg 1874 (CRL 1 3)

⁸ Questa disposiziun correspunda a l'artitgel 64bis da la constituziun federala dals 29 da matg 1874 (CRL 1 3)

⁹ CS 101

Titel da classificaziun avant l'art. 1a

Emprim chapitel a: L'indemnisaziun da la perdita da gudogn I. Il dretg d'indemnisaziun per persunas che prestan servetsch

Art. 1a titel tematic ed al. 2bis

Titel tematic: aboli

^{2bis} Persunas che vegnan recrutadas tenor la legislaziun militar svizra han in dretg d'ina indemnisaziun per mintga di da recrutaziun salarisà.

Art. 2 e 3

abolids

Art. 9 Indemnisaziun da basa durant la scola da recrut e temps da servetsch equivalents

¹ Durant la recrutaziun, la scola da recrut e l'instrucziun da basa da persunas che prestan lur obligaziun da far servetsch senza interrupziun (persunas che fan il servetsch militar en ina tratga), importa l'indemnisaziun da basa quotidiana 25 pertschient da la summa maximala da l'indemnisaziun totala.

² Per persunas obligadas da far la mustra, per recruits e per persunas che fan il servetsch militar en ina tratga e che sa chattan en l'instrucziun da basa, ils quals han il dretg da supplements per uffants, vegn l'indemnisaziun da basa quotidiana calculada tenor l'artitgel 10.

³ La persuna che presta servetsch civil e che n'ha betg absolvi ina scola da recrut ha il dretg da 25 pertschient da la summa maximala da l'indemnisaziun totala, e quai per il dumber da dis dal servetsch civil che correspunda a la durada d'ina scola da recrut. Ina scola da recrut ch'è vegnida absolvida per part vegn quintada. L'alineia 2 è applitgabel conform al senn.

⁴ Durant l'instrucziun da basa en il servetsch civil importa l'indemnisaziun da basa 25 pertschient da la summa maximala da l'indemnisaziun totala. L'alineia 2 è applitgabel conform al senn. Il cussegl federal relascha las prescripziuns per persunas che prestan servetsch che han absolvi per part u complettamain ina instrucziun militar da basa.

Art. 10 Indemnisaziun da basa durant ils auters servetschs

¹ Durant ils servetschs che na crodan betg sut l'artitgel 9 importa l'indemnisaziun da basa quotidiana 80 pertschient da la media da l'entrada per lavur avant il servetsch. Resalvads restan l'artitgel 16 alineas 1–3.

² Sche la persuna che presta servetsch n'ha betg gi in'activitad da gudogn avant il servetsch, correspunda l'indemnisaziun da basa quotidiana als imports minimals tenor l'artitgel 16 alineas 1–3.

Art. 11 Calculaziun da l'indemnisaziun

¹ La basa per eruir la media dal salari per lavur avant il servetsch furma il salari per lavur, sin basa dal qual vegnan incassadas las contribuziuns tenor la lescha federala dals 20 da december 1946¹⁰ davart l'assicuranza per vegls e survivents (LAVS). Il cussegl federal relascha las prescripziuns per calcular l'indemnisaziun e lascha far tabellas impegnativas cun summas arrundadas da l'uffizi federal da las assicuranzas socialas.

² Il cussegl federal po relaschar prescripziuns spezialas per calcular l'indemnisaziun da personas che prestan servetsch che n'avevan mo temporarmain nagina activitad da gudogn u che n'han betg pùdi cumenzar cun in'activitad da gudogn pervi dal servetsch.

Art. 13 Supplement per uffants

Il supplement per uffants importa per mintga uffant 8 pertschient da l'import maximal da l'indemnisaziun totala.

Art. 16 Import minimal e maximal

¹ Durant ils servetschs d'instrucziun d'ina durada pli lunga fixads dal cussegl federal che vegnan pretendids ordaifer ils servetschs d'instrucziun ordinaris da las furmaziuns per cuntanscher in grad pli aut u ina nova funcziun en il dretg militar, na dastga l'indemnisaziun totala quotidiana betg sutpassar las suandantas procentualas da l'import maximal tenor l'artitgel 16a:

- a. 45 pertschient per personas che prestan servetsch che n'han nagins uffants;
- b. 65 pertschient per personas che prestan servetsch che han in uffant;
- c. 70 pertschient per personas che prestan servetsch che han almain dus uffants.

² Tar personas che fan lur servetsch militar en ina tratga e che fan ina scolaziun per cuntanscher in grad pli aut na dastga l'indemnisaziun totala quotidiana betg sutpassar las suandantas procentualas da l'import maximal tenor l'artitgel 16a durant questa scolaziun e durant ils dis da servetsch restants:

- a. 37 pertschient per personas che prestan servetsch che n'han nagins uffants;
- b. 55 pertschient per personas che prestan servetsch che han in uffant;
- c. 62 pertschient per personas che prestan servetsch che han almain dus uffants.

³ Durant ils auters servetschs na dastga l'indemnisaziun totala quotidiana betg sutpassar las suandantas procentualas da l'import maximal tenor l'artitgel 16a:

- a. 25 pertschient per personas che prestan servetsch che n'han nagins uffants;
- b. 40 pertschient per personas che prestan servetsch che han in uffant;
- c. 50 pertschient per personas che prestan servetsch che han almain dus uffants.

¹⁰ CS 831.10

⁴ L'indemnisaziun da basa vegn scursanida, sch'ella surpasa 80 pertschient da l'import maximal tenor l'artitgel 16a.

⁵ L'indemnisaziun totala vegn scursanida, sch'ella surpasa la media da l'entrada per lavur avant il servetsch u l'import total tenor l'artitgel 16a, però mo fin als imports minimals tenor ils alineas 1–3.

⁶ L'indemnisaziun totala cumpiglia l'indemnisaziun da basa tenor l'artitgel 4 sco er ils supplements per uffants debitads tenor l'artitgel 6. Supplements per custs d'assistenza e supplements per manaschis vegnan pajads supplementarmain a l'indemnisaziun totala, e quai adina senza scursanida.

Art. 16a al. 1

¹ L'import maximal da l'indemnisaziun totala importa 215 francs per di.

Titel da classificaziun avant l'art. 16b

IIIa. L'indemnisaziun en cas d'ina maternitad

Art. 16b Persunas cun dretg d'indemnisaziun

¹ Il dretg d'indemnisaziun ha in dunna che:

- a. è stada assicurada obligatoriamain en il senn da la LAVS¹¹ durant ils nov mais directamain avant la parturida;
- b. ha exequi durant quest temp in'activitad da gudogn d'almain tschintg mais; e
- c. il termin da la parturida:
 1. è lavuranta en il senn da l'artitgel 10 da la lescha federala dals 6 d'october 2000¹² davart la part generala dal dretg d'assicuranza sociala (LPGA);
 2. è ina persuna cun activitad da gudogn independenta en il senn da l'artitgel 12 LPGA; u
 3. collavura en la fatschenta dal conjugal e retira in salari en daner blut.

² La durada da l'assicuranza tenor l'alineia 1 litera a vegn reducida correspondentamain, sche la parturida succeda avant la scadenza dal 9. mais da la gravidanza.

³ Il cussegl federal regla las premissas per il dretg per dunnas che:

- a. n'adempleschan betg las premissas da l'alineia 1 litera a perquai ch'ellas èn incapablas da lavurar u perquai ch'ellas èn dischoccupadas;
- b. n'èn betg lavurantas u persunas cun activitad da gudogn independenta il termin da la parturida perquai ch'ellas èn incapablas da lavurar u perquai ch'ellas èn dischoccupadas.

¹¹ CS 831.10

¹² CS 830.1

Art. 16c Cumenzament dal dretg

¹ Il dretg d'indemisaziun cumenza il di da la parturida.

² En cas d'ina ospitalisaziun pli lunga da l'uffant nov naschi po la mamma dumandar che l'indemisaziun en cas d'ina maternitad vegnia pajada pir cur che l'uffant vegn a chasa.

Art. 16d Fin dal dretg

Il dretg finescha il 98. di suenter ses cumenzament. El finescha anticipadamain, sche la mamma recumenza cun sia activitad da gudogn u sch'ella mora.

Art. 16e Autezza e calculaziun da l'indemisaziun

¹ L'indemisaziun en cas d'ina maternitad vegn pajada sco schurnada.

² La schurnada importa 80 pertschient da la media da l'entrada per lavur ch'è vegnida cuntanschida avant il cumenzament dal dretg d'indemisaziun. Per eruir questa entrada per lavur po vegnir applitgà l'artitgel 11 alinea 1 conform al senn.

Art. 16f Import maximal

¹ L'indemisaziun en cas d'ina maternitad importa maximalmain 172 francs per di. L'artitgel 16a alinea 2 vala conform al senn.

² L'indemisaziun en cas d'ina maternitad vegn scursanida, sch'ella surpasa l'import maximal tenor l'alineia 1.

Art. 16g Preferenza da l'indemisaziun en cas d'ina maternitad

¹ L'indemisaziun en cas d'ina maternitad exclude la retratga da las suandantas schurnadas:

- a. da l'assicuranza cunter la dischoccupaziun
- b. da l'assicuranza d'invaliditad;
- c. da l'assicuranza cunter accidents;
- d. da l'assicuranza militarà;
- e. da l'indemisaziun tenor ils artitgels 9 e 10.

² Sch'igl existiva – fin al cumenzament dal dretg da l'indemisaziun en cas d'ina maternitad – in dretg d'ina schurnada tenor ina da las suandantas leschas, correspunda l'indemisaziun en cas d'ina maternitad almain a la schurnada ch'è vegnida retratga fin ussa:

- a. lescha federala dals 19 da zercladur 1959¹³ davart l'assicuranza d'invaliditad;
- b. lescha federala dals 18 da mars 1994¹⁴ davart l'assicuranza da malsauns;
- c. lescha federala dals 20 da mars 1981¹⁵ davart l'assicuranza d'accidents;

¹³ CS 831.20

¹⁴ CS 832.10

¹⁵ CS 832.20

- d. lescha federala dals 19 da zercladur 1992¹⁶ davart l'assicuranza militar;
- e. lescha dals 25 da zercladur 1982¹⁷ davart l'assicuranza da dischoccupads.

Art. 16h Relaziun cun las regulaziuns chantunalas

Per cumplettar il chapitel IIIa pon ils chantuns prevair ina indemnizaziun en cas d'ina maternitad u ina indemnizaziun en cas d'ina adopziun pli auta u che dura pli ditg e pretender contribuziuns spezialas per la finanziair.

Art. 17 al. 1

¹ Persunas che han in dretg d'indemnizaziun fan valair lur dretg tar la cassa da cumpensaziun cumpetenta. Sch'ellas tralascian quai, alura èn autorisads per quai:

- a. lur confamigliars, sche las persunas cun dretg d'indemnizaziun n'adempleschan betg lur obligaziuns da mantegniment u d'assistenza envers els;
- b. la patruna u il patrun, uschenavant ch'ella u el paja a la persuna cun dretg d'indemnizaziun in salari durant la durada dal dretg.

Art. 19 Pajament da las indemnizaziuns

¹ L'indemnizaziun vegn pajada a la persuna cun dretg d'indemnizaziun; i valan però las suandantas excepziuns:

- a. Sin dumonda da la persuna cun dretg d'indemnizaziun vegn pajada l'indemnizaziun als confamigliars.
- b. Sche las persunas cun dretg d'indemnizaziun n'adempleschan betg lur obligaziuns da mantegniment, vegnan pajadas las indemnizaziuns ch'èn destinadas per las persunas cun dretg da mantegniment, sin dumonda a questas sezzas u a lur represchentantas u represchentants legals; quai vala en divergenza da l'artitgel 20 alinea 1 LPGA¹⁸, er sch'i n'exista nagina dependenza da l'assistenza publica u privata.

² L'indemnizaziun vegn pajada da la cassa da cumpensaziun, tar la quala sto vegnir fatg valair il dretg. Sche persunas cun dretg d'indemnizaziun han exequi in'activitad da gudogn dependenta avant il cumenzament dal dretg, vegn pajada l'indemnizaziun da la patruna u dal patrun, sch'i n'existan betg motivs spezials per in pajament tras la cassa da cumpensaziun.

³ L'indemnizaziun vegn pajada mo, sch'ella vegn fatga valair tenor las prescripziuns e sch'i vegn cumprovà che las premissas da prestaziun èn ademplidas.

Art. 19a al. 1 ed 1bis

¹ Sin l'indemnizaziun vegnan pajadas contribuziuns:

- a. a l'assicuranza per vegls e survivents;

¹⁶ CS 833.1

¹⁷ CS 837.0

¹⁸ CS 830.1

- b. a l'assicuranza d'invaliditad;
- c. a l'urden da cumpensaziun dal gudogn;
- d. eventualmain a l'assicuranza cunter la dischoccupaziun.

^{1bis} Las contribuziuns ston vegnir purtadas mintgamai a mitad da la persuna cun dretg d'indemnisaziun e dal fond da gulivaziun da l'urden da cumpensaziun dal gudogn. Il fond da gulivaziun bunifitgescha ultra da quai la contribuziun da la patruna u dal patrun per lavurantas u lavurants en l'agricultura tenor l'artitgel 18 alinea 1 da la lescha federala dals 20 da zercladur 1952¹⁹ davart ils supplements da famiglia en l'agricultura.

Art. 20 Surannaziun e scuntrada

¹ En divergenza da l'artitgel 24 LPGGA²⁰ croda per personas che prestan servetsch il dretg d'indemnisaziun betg retratgas tschintg onns suenter la fin dal servetsch che ha inizià il dretg d'indemnisaziun ed il dretg d'indemnisaziun en cas d'ina maternitad tschintg onns suenter la scadenza da la durada d'indemnisaziun tenor l'artitgel 16d.

² Pretensiuns tenor questa lescha, tenor la LAVS²¹ e tenor la lescha federala dals 20 da zercladur 1952²² davart ils supplements da famiglia en l'agricultura pon vegnir scuntradadas cun indemnisaziun che ston vegnir pajadas.

Tschintgavla part: Relaziun cun il dretg europeic

Art. 28a

Per las personas che vegnan designadas en l'artitgel 2 da l'ordinaziun nr. 1408/71²³ ed areguard las prestaziuns ch'èn previsas en l'artitgel 4 da questa ordinaziun – uschenavant ch'ellas sa chattan en il champ d'applicaziun da questa lescha – valan er:

¹⁹ CS **836.1**

²⁰ CS **830.1**

²¹ CS **831.10**

²² CS **836.1**

²³ Ordinaziun (CEE) nr. 1408/71 dal cussegl dals 14 da zercladur 1971 per applitgar ils sistems da la segirezza sociala sin ils lavurants e lur famiglias che immigreschan ed emigreschan entaifer la communidad (fegl uffizial [FU] nr. L 149 dals 5 da fanadur 1971, p. 2) (codifitgada tras l'ordinaziun [CE] nr. 118/97 dal cussegl dals 2 da december 1996, FU nr. L 28 dals 30 da schaner 1997, p. 1); l'ultima giada midada tras l'ordinaziun (CE) nr. 307/1999 dal cussegl dals 8 da favrer 1999 (FU nr. L 38 dals 12 da favrer 1999, p. 1)

- a. la cunvegna dals 21 da zercladur 1999²⁴ tranter la confederaziun svizra d'ina vart e la communitad europeica sco er ses stadis commembers da l'autra vart davart la libra circulaziun, sia agiunta II e las ordinaziuns nr. 1408/71 e nr. 574/72²⁵ en lur versiun adattada²⁶;
- b. la cunvegna dals 21 da zercladur 2001²⁷ per midar la convenziun per drizzar en l'associaziun europeica da commerzi liber, sia agiunta O e la disposiziun 2 davart l'agiunta O sco er las ordinaziuns nr. 1408/71 e nr. 574/72 en lur versiun adattada²⁸.

Titel da classificaziun avant l'art. 29

Sisavla part: Disposiziuns finalas e transitorias

II

Disposiziuns transitorias da la midada dals 3 d'october 2003

1. Indemnisaziun per persunas che prestan servetsch

¹ Las novas disposiziuns valan per tut las prestaziuns da servetsch che vegnan prestadas suenter l'entrada en vigur da questa midada.

² Sche la perioda da servetsch cumprovada cun ina carta d'annunzia cumenza avant l'entrada en vigur da questa midada e sch'ella finescha pir suenter l'entrada en vigur, vegnan applitgadas exclusivamain las novas tariffas d'indemnisaziun. Decisiva è la perioda da rendaint cumprovada da la contabilista u dal contabilist.

2. Indemnisaziun en cas d'ina maternitad

Las novas disposiziuns valan er, sche la parturida è succedida maximalmain 98 dis avant l'entrada en vigur da questa midada. Las indemnisaziuns vegnan però prestadas il pli baud a partir da l'entrada en vigur da questa midada ed exclusivamain per la durada da dretg che n'è anc betg scadida tenor l'artitgel 16d per quest termin.

²⁴ CS **0.142.112.681**

²⁵ Ordinaziun (CEE) nr. 574/72 dal cussegl dals 21 da mars 1972 per realisar l'ordinaziun (CEE) nr. 1408/71, FU nr. L 74 dals 27 da mars 1972, p. 1 (er codifitgada tras l'ordinaziun [CE] nr. 118/97 dal cussegl dals 2 da december 1996, FU nr. L 28 dals 30 da schaner 1997, p. 1); l'ultima giada midada tras l'ordinaziun (CE) nr. 307/1999 dal cussegl dals 8 da favrer 1999, FU nr. L 38 dals 12 da favrer 1999, p. 1.

²⁶ CS **0.831.109.268.1/11**; CS **0.831.109.268.11** n'è anc betg publicada en la CULF.

²⁷ CS **0.632.31**

²⁸ CS **0.831.106.1/11**; anc betg publicada en la CULF.o

3. *Contracts d'assicuranza*

¹ Disposiziuns da contracts d'assicuranza che prevesan schurnadas en cas d'ina maternitad crodan tar l'entrada en vigur da la regulaziun davart l'indemnisaziun en cas d'ina maternitad en questa lescha. Premias ch'èn vegnidas pajadas ordavant sur quest termin ora vegnan restituidas.

² Il dretg d'ina schurnada per ina parturida ch'è succedida avant resta resalvà.

III

La midada dal dretg vertent vegn reglada en l'aggiunta.

IV

¹ Questa lescha è suttamessa al referendum facultativ.

² Il cussegl federal fixescha l'entrada en vigur.

Midada dal dretg vertent

Ils relaschs qua sutvart vegnan midads sco suonda:

1. Dretg d'obligaziuns²⁹

Art. 324a al. 3

³ En cas da gravidanza da la lavuranta ha il patrun da dar il salari en la medema dimensiun.

Art. 329 titel marginal

VIII. Temp liber,
vacanzas, congedi
per lavur cum giu-
venis e congedi da
maternitad

1. Temp liber

Art. 329b al. 3

³ Las vacanzas na dastgan er betg vegnir scursanidas dal patrun, sch'ina lavuranta è impedida da lavurar fin dus mais pervi da gravidanza u perquai ch'ella ha retratg l'indemnisaziun en cas d'ina maternitad en il senn da la lescha davart l'urden da cumpensaziun dal gudogn dals 25 da settember 1952³⁰ (LCG).

Art. 329f

4. Congedi da ma-
ternitad

Suenter la parturida ha la lavuranta il dretg d'in congedi da maternitad d'almain 14 emnas.

²⁹ CS 220

³⁰ CS 834.1; BBI 2003 6607

Art. 362 al. 1 frasa introductiva e lemma

¹ Tras cunvegna, contract da lavur normal u contract da lavur collectiv na dastgi betg vegnir differi da las disposiziuns suandantas en disfavur da la lavuranta u dal lavurant:

...
artitgel 329f (congedi da maternitad)

...

2. Lescha federala dals 25 da zercladur 1982³¹ davart la prevenziun professiunala per vegliadetgna, survivents ed invaliditad

Art. 8 al. 3

³ Sch'il salari annual sa reducescha transitoriain pervi da malsogna, accident, dischoccupaziun u per motivs sumegliants, mantegna il salari coordinà da fin uss sia validitad almain uschè ditg che l'obligaziun dal patrun da pajar il salari existess vivanant conform a l'artitgel 324a dal dretg d'obligaziuns³² u ch'in congedi da maternitad dura conform a l'artitgel 329f dal dretg d'obligaziuns. La persuna assicurada po dentant pretender ch'il salari coordinà vegnia reduci.

3. Lescha federala dals 20 da mars 1981³³ davart l'assicuranza d'accidents

Art. 16 al. 3

³ La schurnada da l'assicuranza d'accidents na vegn betg concedida, sch'igl exista in dretg d'ina schurnada da l'assicuranza d'invaliditad u ina indemnizaziun en cas d'ina maternitad tenor la lescha davart l'urden da cumpensaziun dal gudogn dals 25 da settember 1952³⁴.

³¹ CS 831.40

³² CS 220

³³ CS 832.20

³⁴ CS 834.1; BBI 2003 6607

Lescha davart l'urden da cumpensaziun dal gudogn

4. Lescha federala dals 20 da zercladur 1952³⁵ davart ils supplements da famiglia en l'agricultura

Art. 10 al. 4

⁴ Durant il congedi da maternitad tenor l'artitgel 329^f dal dretg d'obligaziuns³⁶ exista il dretg da supplements da famiglia vinavant.

5. Lescha dals 25 da zercladur 1982³⁷ davart l'assicuranza da dischoccupads

Art. 28 al. 1bis

aboli

³⁵ CS 836.1

³⁶ CS 220

³⁷ CS 837.0

PP **Spediziun postala**

Spediziuns enavos a la controlla
d'abitants da la vischnanca

Recumandaziun a las votantas ed als votants

Il cussegl federal ed il parlament recumandan a las votantas ed als votants da votar ils 26 da settember 2004 sco suonda:

- Gea al conclus federal davart la natiralisaziun ordinaria sco er davart la natiralisaziun facilitada da persunas estras giuvnas da la segunda generaziun
- Gea al conclus federal davart l'acquist dal dretg da burgais tras persunas estras da la terza generaziun
- Na a l'iniziativa dal pievel «servetschs da posta per tuts»
- Gea a la midada da la lescha federala davart l'urden da cumpensaziun dal gudogn (per persunas che prestan servetsch ed en cas d'ina maternitad)